

ЈЕЛЕНА КАЈГО

РОЛЕРКОСТЕР

ПОЗОРИШТЕ АТЕЉЕ 212 БЕОГРАД

УТОРАК, 31. МАЈ

JELENA KAJGO

ROLLER COASTER

ATELJE 212 BELGRADE

TUESDAY, 31ST MAY

Редитељка: МИЛИЦА КРАЉ	Director: MILICA KRALJ
Драматуршкиња: ЈЕЛЕНА КАЈГО	Dramaturge: JELENA KAJGO
Лекторка: ЉИЉАНА МРКИЋ ПОПОВИЋ	Proofreader: LJILJANA MRKIĆ POPOVIĆ
Сценографиња: МИЛИЦА БАЈИЋ ЂУРОВ	Set design: MILICA BAJIĆ ĐUROV
Костимографиња: СЕЛЕНА ОРБ	Costume design: SELENA ORB
Композиторка: ЈАЊА ЛОНЧАР	Composer: JANJA LONČAR
Сценски покрет: ТАМАРА ПЈЕВИЋ	Scene movement: TAMARA PJEVIĆ
Анимација: НАТАША ПАНТИЋ	Animation: NATAŠA PANTIĆ
Асистенткиња костимографиње: АНЂЕЛА БАЈАГИЋ	Costume design assistant: ANĐELA BAJAGIĆ
Дизајнер светла: РАДОМИР СТАМЕНКОВИЋ	Light design: RADOMIR STAMENKOVIĆ
Дизајнер звука: ДРАГАН СТЕВАНОВИЋ БАГЗИ	Sound design: DRAGAN STEVANOVIĆ BAGZI

Улоге Cast

ДАРА ЦОКИЋ	DARA DŽOKIĆ
МИЛИЦА МИХАЈЛОВИЋ	MILICA MIHAJLOVIĆ
КАТАРИНА МАРКОВИЋ	KATARINA MARKOVIĆ
ЈЕЛЕНА ПЕТРОВИЋ	JELENA PETROVIĆ
ВЛАДИСЛАВ МИХАИЛОВИЋ	VLADISLAV MIHAILOVIĆ
ПЕТАР МИХАИЛОВИЋ	PETAR MIHAILOVIĆ
ТЕОДОР ВИНЧИЋ	TEODOR VINČIĆ
СИМОНА БЕЉАЦ	SIMONA BELJAC

Фото: БОШКО ЂОРЂЕВИЋ Photo: BOŠKO ĐORĐEVIĆ

Представа траје 1 сат и 55 минута The play is 1 hour and 55 minutes long

СПИСАТЕЉИЦА

Почетна идеја за *Ролеркостџер* дошла је из једне истините животне ситуације, наиме, моја пријатељица која живи у Лондону рекла ми је једном приликом како се мучи да упише дете у обданиште, и поменула је своју познаницу која се претварала да је католикиња не би ли уписала кћерку у добар католички вртић. Прича ми се учинила занимљивом, та манипулација вером зарад постизања неког практичног животног циља. Садржала је у себи комични потенцијал. Мени је уопште несхватљиво да се људи у 21. веку и даље деле и одређују према својим религијским уверењима. А онда реалност то некад потцрта на најбруталнији могући начин, па се човек нађе у чуду. Ту је и тема мешовитих бракова у којима се поставља питање шта ће бити наследници, којој ће се вери приклонити. И да ли ће иједној. Јер, с једне стране, младе, чини се, религија не занима претерано, с друге имате примере оних који су спремни за њу да погину. Питање је до које мере нас наше порекло одређује, како се, рецимо, данас осећају нове, младе генерације наших емиграната. И како ће се у будућности појмови нације и религије уклопити са генерацијама одраслим на Фејсбуку, Тик току и Тиндеру. Кренула сам од те линије, да би се током писања у први план пробила два лика, ликови мајке и кћерке, затим је све то прерасло у судар два света, два погледа на живот. Кроз лик мајке провејава и однос оних генерација које су се после периода социјализма у коме су провеле младост, од једном почеле окретати цркви, посту, крштењима, славама... али више на некој формалној, него на духовној линији. Све то указује на феномен у коме друштвене промене утичу на индивидуу, чак и на најинтимнијем нивоу. Те теме чиниле су ми се занимљивим. Ипак, како и сам наслов каже, комад осликава трку са животом, трку с временом, убрзање које нас носи као бујица, и околности које нас бацају у свим правцима као да смо на ролеркостеру.

ЈЕЛЕНА КАЈГО (БЕОГРАД)

Дипломирала драматургију на Академији уметности у Београду 2004. Магистрирала на Интердисциплинарним студијама Универзитета уметности 2010.

Изведене драме: *Фанџоми* (Атеље 212, р. Горчин Стојановић, 2003), *Инџимус* (Народно позориште Београд, р. Г. Стојановић, 2004), *Реалистџи* (НП „Тоша Јовановић“ Зрењанин, р. Слађана Килибарда, 2013; Here Art Centre Њујорк, р. Иан Морган, 2013; НП Скопље, р. Срђан Јанићијевић, 2018), *Невидљиви људи* (НП Ужице, р. Немања Ранковић, 2016), *Две жене и један раџи* (Дом Јеврема Грујића, р. Алек Цонић, 2019).

Радила је адаптацију и режију плесних представа за децу *Пейељуа*, *Царево ново одело*, *Пуџи око светиша*, као и адаптацију и режију представе *Буђење њролећа* на сцени Битеф театра у периоду од 2016. до 2019. године.

Издавачка кућа ЛОМ објавила јој је 2014. књигу *Драме*, а 2019. и њен први роман *Мале смрти*.

Од 2009. до 2013. била је директорка Битеф театра и Битеф фестивала. Тренутно ради као педагог у Балетској школи „Лујо Давичо“ и као уметничка директорка Битеф денс компаније.

РЕДИТЕЉКА

„Љубав... то је много апстрактно.“

Свој комад Јелена Кајго дефинише као комедију.

Рекла бих да је он заправо неодољиво духовито написана трагедија савременог света. Тај савремени свет прелама се и дешифрује кроз сукоб две генерације које изгарају у покушају да разумеју тај свет, да се у њему снађу, да му се прилагоде.

Драмски свет који креира Јелена Кајго и тематски кругови којима се бави у дешифровању савременог света и наше блиске

будућности, за резултат имају емотивни ролеркостер. Тај вас ролеркостер воза као прави – некад се смејете из пукe одбране, а некад вам се плаче да не бисте врштали.

„Све је сада у екрану, цео свет. То је добро.“

Сведочимо да се техника и технологија свакодневно развијају у циљу да нам се олакша комуникација, а интересантно, у пракси сведочимо да суштински права комуникација изумире – људи се све мање слушају, све се мање разумеју. Заточени смо у разне екране и што се дуже кроз њих гледамо, као да се мање видимо. Што се више споразумевамо путем разних апликација, у све смо већим неспоразумима. Што нам је више информација доступно, ми као да смо све изгубљенији, као да нам је све теже да препознамо истину.

„Људи мисле да ћемо ускоро живети са роботима, у свету без емоција.“ Отуђење је једна од основних карактеристика нашег света и света о којем пише Јелена Кајго, а усамљеност је његова дијагноза, те тако креирамо будући свет у којем ће роботи бити све више налик људима, а људи све више налик роботима. Деца ће живети у екрану, уметници ће бити гладни ако не продају неку веселу маглу. Време се убрзава, време је најскупље. „Имати времена“ постаје недостижни идеал савременог човека. Људи јуре кроз свој дан, све је инстант, успут.

„Свет је ђавољи луна парк.“

У бескрајно све шаренијем свету, свету препуном понуда за све и свакога, свету који је сваким даном другачији, једина константа су људи који свеједно болују од истих проблема, сумњи, страхова и предрасуда, а ти проблеми, сумње, страхови и предрасуде су у сваком новом кругу тог животног забавног парка увек све безнадежније решиви.

„Ви сте престрављени од те силне политичке коректности. Претварање је основ сваке културе.“ Комад се заводљиво, али и опасно игра питањем политичке (не)коректности. Сигурна сам да сам толерантна, да разумем, да сам политички коректна, па ипак, некад, деси се да ме изненаде сопствене мисли. Помислим тад да је срећа да не постоји машина која бележи мисли, јер кад бих читала тај свој мисаони транскрипт, запрепастила бих се, препала бих се од себе саме. А ви?

Милица Краљ

Дипломирала позоришну и радио режију на Факултету драмских уметности у Београду у класи професора Николе Јевтића, представом *Силвија* (А. Р. Гарни), која је десет година била на репертоару Атељеа 212.

За представу *Брана* (К. Мекферсон) Атељеа 212 добила је Награду „Љубомир Драшкић“ и Ардалиона за најбољу режију на фестивалу у Ужицу.

Међу бројним наградама за најбољу представу у земљи и региону су и две статуете „Зоран Радмиловић“. Добитница је Награде „Марија Кулунџић“ за режију, Годишње награде Малог позоришта „Душко Радовић“, Нушићеве награде на Фестивалу Нушићеви дани у Смедереву.

Доцент је на Академији уметности у Београду.

КРИТИКА

Нова драма Јелене Кајго *Ролеркостер* почиње тамо где се већина класичних комедија завршава – на венчању. Ана (Катарина Марковић) венчава се за Адама (Петар Михаиловић). Венчање је традиционално јеврејско, а Ана је Српкиња која ће овим потезом добити дозволу за рад у Лондону где већ дуже живи. И сад, уместо да плете тешку и мучну причу о тегобном животу српских интелектуалаца у егзилу који се муче по белом свету и пате од носталгије за мамом, сармом и Београдом, Јелена Кајго прави драму о жени којој у животу добро иде и нема намеру ни да пати, а још мање да се враћа овамо! Ана се удала за Јеврејина и прихватила све обичаје његовог народа, али нема никакав проблем са идентитетом. Ништа оно, типа, где сам, ко сам, куда идем, и зашто и чему све ово... Ана зна да је у савременом свету идентитет конструкт који сам градиш, па с тим у вези сам можеш да га мењаш како хоћеш, када хоћеш и колико ти је воља и потреба – само мораш да будеш начисто с тим да је твој

идентитет твоја ствар. А када то схватиш, можеш без проблема да се удаш за Јевреја, водиш дете у католички вртић и будеш кума на православном венчању јер то је у савременом свету ОК и стварно јесте! Лакоћа с којом Ана мења идентитете је генератор комичног када се она као таква сусретне са онима који инсистирају на томе да имају фиксни идентитет у свету који је у сталној промени. Њена другарица из Лондона Лана (Милица Михајловић) инсистира на томе да је посвећена католикиња, Хрватица, савремена независна ликовна уметница и самохрана мајка у великом граду. Она има низ проблема и са собом и са светом око себе: хтела би да буде политички коректна, али плаши се муслимана и афроамериканаца, хтела би да буде независна у свом уметничком раду, али мора да плати кирију... Тај сукоб различитих хтења, потреба и идентитета доводи до сталних цимања која уверљивим глумачким поступцима пластично дочарава Милица Михајловић.

(...) Идеју – цео свет је полудео само сам ја доследна и нормална заступа мајка Љиљана коју сјајно игра Дара Џокић. Кроз њен лик Јелена Кајго направила је студију свих могућих страхова којима је свако од нас бар једном био запоседнут – страх од вируса, страх од тероризма и светског рата, страх од нових уређаја и технологија, страх од непознатог... Љиљана безобзирно разоткрива туђу превртљивост и елегантно прелази преко сопствених трансформација све време грмећи против овог лажљивог света који нас отуђује,

одрођује и одљуђује. Међутим, и она таква (као, уосталом, и сви њој слични) више воли да се са својом кћерком чује вајбером него да јој пише писма, више воли да путује авионом него да не види своју кћерку и више воли да има зета, па макар он био и друге вере.

(...) Јелена Кајго комад завршава осећањем неизвесности и питањем шта ће бити сутра. То питање пре свега мучи две мајке – Ану (мајку малолетне Саре) и Љиљану. Утеху са благом иронијом и сетом доноси робот Шила који остаје да слуша и памти Љиљанину причу из прошлости. Та будућност је већ почела – сви ми поклањамо и време и успомене разним друштвеним платформама. Редитељка Милица Краљ нас подсећа кроз коментар дат у видео раду да је свет далеко од идеалног – загађење је велико, а на многим местима бесни рат док ми бринемо наше мале бриге.

Милица Краљ је у режијским поступцима била крајње ефикасна градећи пажљиво темпо-ритам представе и подстичући глумачку игру тако да највеће вредности комада дођу до изражаја. Но, оно по чему ће ова представа бити упамћена јесте то што је редитељка у поделу узела младог глумца Теодора Винчића који је играо робота Шилу. Начин на који је Винчић читавим својим телом, лицем, гласом, гестом (драгоцена помоћ Тамаре Пјевић, сараднице на сценском покрету) дочарао робота изазива код публике одушевљење. Ако настави овако посвећено да креира будуће улоге и позоришта буду довољно мудра да правим улогама подрже његов таленат,

Теодор Винчић могао би бити значајан српски глумац. За сада је довољно и да се радујемо пријатном позоришном освежењу, праизведби домаће комедије у Атељеу 212. Дуго смо на ово чекали.

Марина Миливојевић Мађарев
(Време, 31. март 2022)

Опасно животно убрзање

Ролеркостер је, за оне који не знају, наизглед забавно путовање опасном пружном рутом, са успонима и падовима под огромном брзином, где кад се једном накачите, нема силаска, и током опасне вожње ништа није у вашим рукама, до самог краја. Мисли се на оно адреналинско чудовиште по забавним парковима. Нешто као што је живот, бар за већину људи, кад им се учини да ништа више не зависи од њих.

У средишту ове трагикомедије Јелене Кајго налазе се мајка и кћерка. Кћерка Ана свесно и крајње прагматично прилагођава се новонасталим правилима у животу, без побуне, док мајка Љиљана, у сугестивном тумачењу Даре Џокић, не може и не жели да се сналази у нечему што доживљава као издају свега људског. Од аутомата који у сваком сегменту живљења све више замењују људе, до лицемерне владавине политичке коректности у којој – да парафразирамо реплику једног лика – црнца не смеш назвати црнцем, али га слободно можеш убити уколико му се обратиш као афроамериканцу.

Уз комично третирање вечите дихотомије између напретка и стагнирања, појачано чињеницом да се кћерка удајом преселила у Енглеску, док је мајка типична Српкиња изгубљена у овдашњој транзицији, текст покреће и нека обичнија животна питања, од разматрања смисла брака, трудноће, вере претворене у традицију, све до изневерених љубави и пропуштених шанси.

Нема у овој драми класичног драмског сукоба, већ више ситних, свакодневних сударања између мајке и кћеркиних избора. Нема ни патологије у њиховом односу, напротив, много је нежности, као и истинске муке због међусобног ненамерног повређивања. Више је, чак, реч о повређивању животним неумитностима, у односу на шта се неки снађу, а неки и не. Што не значи да ови који су се снашли такође не пате.

Режија је усредсређена на психологију ликова и односе међу њима. Милица Краљ режира са емпатијом за ликове, прецизно ишчитавши сваки валер, сваку нијансу у њиховом расположењу, доносећи на моменте чеховљевску атмосферу.

Катарина Марковић као Ана носи тежину оних који су морали да оду из Србије, али уједно и енергичну снагу некога ко не пристаје да се преда у животу. Глумица лако вози слалом између комедије и драмских момената. Јелена Петровић као Анина пријатељица Светлана очаравајуће је трагикомична у својој изгубљености, што је изгубљеност унутар малог оквира – жеље да јој буде лепо. Владислав Михаиловић као Емил, бивши дечко а садашњи пријатељ, неодољиво је драг у слабости неодлучног а самоироничног маминог сина. Петар Михаиловић је добродушни Анин муж. Милица Михајловић као лондонска пријатељица Лана, с осмехом носи муку неснађених имиграната, осуђених на таворење у оскудици. А ту је и прешармантни робот у тумачењу Теодора Винчића, као и девојчица Симона Бељац.

(...) Уз нека мала претеривања, ово је топла и духовита прича, у којој катарза долази с неочекиване стране, што ипак нећемо откривати. Са сигурношћу се може предвидети да је Атеље добио представу која ће се радо и дуго гледати.

Александра Гловацки
(нова.рс, 1. април 2022)

WRITER

JELENA KAJGO (BELGRADE)

Graduated in Dramaturgy from the Academy of Arts in Belgrade in 2004 and received her master's degree in Interdisciplinary Studies from the University of Arts in 2010.

She wrote plays *Phantoms* (Atelje 212, directed by Gorčin Stojanović, 2013), *Intimate* (National Theatre Belgrade, directed by Gočin, 2004), *Realists* (National Theatre "Toša Jovanović" Zrenjanin, directed by Slađana Kilibarda, 2013; Here Art Centre Njujork, directed by Ian Morgan, 2013; National Theatre Skopje, directed by Srđan Janićijević, 2018), *The Invisible People* (National Theatre Užice, directed by Nemanja Ranković, 2016), *Two Women and a War* (Dom Jevrema Grujića, directed by Alek Conić, 2019).

She adapted and directed dance dramas for children *Cinderella*, *The Emperor's New Clothes*, and *Around the World*, as well as the play *Spring Awakening* which was performed at the Bitef Theatre from 2016 to 2019.

She published a collection of dramas – *Dramas* – in 2014 and a novel *Petite Deaths* in 2019.

From 2009 to 2013, she was the director of the Bitef Theatre and the Bitef Festival. She currently works as a teacher at the "Lujko Davičo" Ballet School and as the art director of the Bitef Dance Company.

DIRECTOR

MILICA KRALJ

Graduated in Theatre and Radio Direction from the Faculty of Dramatic Arts in Belgrade in the class of professor Nikola Jeftić and her graduation play was *Sylvia* (A. R. Garni) which was on the repertoire of the Atelje 212 for ten years.

For her direction of *The Weir* (C. McPherson) in Atelje 212, she received the "Ljubomir Draškić" Award and the "Ardalion" Award for best direction at the festival in Užice.

Some of her other awards include two "Zoran Radmilović" Awards, "Marija Kulundžić" Award, the annual Youth Theatre "Duško Radović" Award, as well as the "Nušić" Award at the Nušić's Days Festival in Smederevo.

She is a docent at the Academy of Arts in Belgrade.

REVIEWS

Jelena Kajgo's new drama *Roller Coaster* begins where most classic comedies end – at a wedding. Ana (Katarina Marković) is getting married to Adam (Petar Mihailović). This is a traditional Jewish wedding, and Ana is a Serbian woman who will thus get a work permit in London, where she has been living for a long time. And now, instead of weaving a difficult and painful story about the difficult life of the Serbian intellectuals in exile who are tormented around the world and suffer from nostalgia for their mother, sarma, and Belgrade, Jelena Kajgo is writing about a woman who is doing well in life and has no intention to suffer, let alone return! Ana married a Jew and accepted all the customs of his people, but she has no problem with her identity. Nothing in the terms of "where I am, who I am, where I am going, and why, and why all this" and so on... Ana knows that in the modern world, identity is a construct you build yourself, so in this regard, you can change it as you want, when you want, and as much as you want and need – you just have to be clear that your identity is your thing. And when you understand that, you can easily marry a Jew, take a child to a Catholic kindergarten, and be a

bridesmaid at an Orthodox wedding because that is OK in the modern world, and it truly is! The ease with which Ana changes her identity is a generator of the comic when she as such meets those who insist on having a fixed identity in a world that is constantly changing.

(...) The main idea – the whole world has gone crazy, but only I am consistent and normal – is represented by mother Ljiljana, who is played brilliantly by Dara Džokić. Through her character, Jelena Kajgo made a study of all possible fears that occupied all of us at least once – the

fear of viruses, fear of terrorism and world war, fear of new devices and technologies, fear of the unknown... Ljiljana ruthlessly reveals other people's fickleness and elegantly passes over her transformations all the time thundering against this lying world that alienates, defamiliarizes, and dehumanizes us. However, such a person (like, after all, everybody like her) prefers to talk to her daughter via Viber than to send her letters, prefers to travel by plane than not to see her daughter, and prefers to have a son-in-law, even if he was of another faith.

(...) Milica Kralj was extremely efficient in directing, carefully building the tempo and rhythm of the play, and encouraging the acting so that the greatest values of the play come to the fore. But, what this play will be remembered for is that the director cast the young actor Teodor Vinčić, who played the robot Šilo. Vinčić's portrayal of the robot, using his whole body, face, voice, and gesture (with valuable help from Tamara Pjević, a stage movement associate), evokes enthusiasm in the audience.

Marina Milivojević Mađarev
(*Vreme*, 31st March 2022)

DANGEROUS SPEED OF LIFE

What drives the play forward is the comic treatment of the eternal dichotomy between progress and stagnation, reinforced by the fact that the daughter moved to England to marry, while the mother is a typical Serbian woman lost in the local transition, while the text talks about ordinary life issues, from the question of marriage, pregnancy, and faith, to betrayed loves and missed opportunities.

There is no classic dramatic conflict in this drama, but multiple tiny, everyday clashes between the mother and her daughter's choices. There is no pathology in their relationship – on the contrary, there is a lot of tenderness, as well as real pain due to mutual unintentional injury. It is even more about hurting the inevitability of life, to what some people do and some do not. And that does not mean that those who have coped do not suffer either.

The directing process is focused on the psychology of the characters and the relationships between them. Milica Kralj directs with empathy for the characters, accurately reading nuance in their mood, bringing forward a Chekhovian atmosphere at times.

(...) With a few small exaggerations, this is a warm and witty story, in which catharsis comes from the unexpected, which we will not reveal. It can be predicted with certainty that Atelje 212 has received a play that will be gladly watched for a long time.

Aleksandra Glovacki
(*nova.rs*, 1st April 2022)